

Recenzja

Rozprawy doktorskiej Pani Magister Hanny Żóltowskiej nt.: „Sprawność fizyczna i styl życia zachodniopomorskich gimnazjalistów i licealistów w świetle realizacji programu edukacyjnego”

- Uzasadnienie problemu badawczego

Trwająca od lat dyskusja nad koncepcją i realizacją programu edukacyjnego realizowanego w polskich szkołach wzbogaca się dzisiaj o badania i rozważania płynące z obszaru zachodniopomorskiego środowiska znawców problematyki wychowania fizycznego. Pani Magister Hanna Żóltowska – autorka recenzowanej rozprawy doktorskiej podejmuje ten społecznie ważny i interesujący problem. Kieruje uwagę czytelnika rozprawy na obszar programu wychowania fizycznego gimnazjalistów i licealistów, ich edukacji zdrowotnej, która – jak pisze na stronie 20, ma „ogromne znaczenie dla ludzkości”. Traktowanie zdrowia jako wartości, stawia przed wychowaniem fizycznym ważne zadanie ukształtowania w wychowankach troski o własne zdrowie, rozwój i sprawność. Zatem celem badań czyni Autorka „poznanie poziomu sprawności fizycznej oraz stylu życia badanych zachodniopomorskich gimnazjalistów i licealistów.” Niestety formułując tak cel badań gubi tytułowy kontekst rozprawy- „w świetle realizacji programu edukacyjnego”, niezwykle ważny dla oceny sprawności fizycznej oraz stylu życia badanych. Nie dość jasne postawienie problemu we wstępie i rozbieżność celu badań i tytułu rozprawy czynią uzasadnienie problemu badawczego niejasnym.

- Układ pracy

Przyjęty przez Autorkę układ pracy mieści się w standardach stosowanych w tego rodzaju opracowaniach. Kolejne rozdziały i podrozdziały tworzą całość, mimo usterek, na które

wskazuję.

Rozprawa liczy 175 stron wraz z piśmiennictwem i załącznikami. Uwagi krytyczne mogą budzić dysproporcje objętości poszczególnych części pracy. Tylko trzech stron potrzebuje Autorka dla opisu metodologii badań /str. 23 – 26/. Rozdział pierwszy /"Sprawność fizyczna i styl życia. Podstawy teoretyczne"/ pomieszcza Autorka na dziesięciu stronach. Wyniki badań /str. 28-119/ - najobszerniejszy z rozdziałów składa się głównie z 84 wykresów wraz z ich opisami. Z zebranego piśmiennictwa /134 pozycje/ tylko część można uznać za opracowania oryginalne z ostatniego dziesięciolecia. Autorka w spisie piśmiennictwa uwzględnia też podręczniki i skrypty. W wykazie piśmiennictwa znajduje się 16 pozycji obcojęzycznych.

- Założenia metodologiczne rozprawy.

Sformułowanie celu badań – jak już wspomniałem, wymaga korekty bowiem w obecnym stanie rzeczy część treści pracy nie jest celem badań. Krytycznie postrzegam też sposób redakcji hipotez badawczych, które w swej istocie z założenia są przewidywanym przez badacza stanem rzeczy. Hipoteza pierwsza stanowi stwierdzenie banalne w świetle dotychczasowych badań ogólnopolskich /Przewęda, Dobosz, 2003/. Głosi ona, że: "Poziom sprawności fizycznej oraz podejmowanie uczestnictwa w aktywności ruchowej u zachodniopomorskich gimnazjalistów oraz licealistów jest zróżnicowany przez płeć, wielkość zamieszkiwanej aglomeracji oraz wiek badanych." Uważam, że na rangę hipotezy zasługuje natomiast to, co Pani Magister Hanna Żółtowska napisała na stronie 23 „wprowadzenie czynnika edukacyjnego do realizowanego projektu badawczego wpłynie na wyższy poziom wiedzy o zdrowiu i sprawności fizycznej badanych uczniów”.

W podrozdziale 2.2 „Problem i pytania badawcze”, ku zaskoczeniu czytelnika, problem formułuje autorka we wprowadzeniu, nie nazywając go problemem, po czym przedstawia problemy „istotnościowe” i problemy „zależnościowe”, nie formułując żadnych pytań badawczych, anonsowanych w tytule podrozdziału.

Taką samą niezrozumiałą manierę demonstruje Autorka w podrozdziale 2.3. „Metody badań, techniki i narzędzia badawcze.” Tę część rozprawy rozpoczyna Autorka ku zaskoczeniu czytelnika od prezentacji zmiennych.

O metodach badań napisano na stronie 24 rozprawy, że zastosowano obserwację jako wszechstronną technikę gromadzenia materiałów, oraz metody ilościowe. W informacji zawartej w podrozdziale 2.4. „Organizacja i przebieg badań” znajduje się opis etapów badań,

wśród nich etapu pierwszego „w oparciu o wybrane techniki badawcze: - sondaż diagnostyczny,- pomiar poziomu sprawności fizycznej,- pomiary antropometryczne”. Cały ten wywód, którego dalej już nie cytuję klóci się z podstawami wiedzy z zakresu metodologii badań naukowych w kulturze fizycznej. Natomiast prezentację narzędzi badawczych uważam za poprawną.

Mimo wykonania dużego zadania badawczego /badania objęły 1779 uczniów szkół gimnazjalnych i licealnych na Zachodnim Pomorzu/ nie mogę zaakceptować prezentowanego w rozprawie stanu rzeczy nacechowanego brakiem spójności koncepcji metodologicznej.

- Wyniki badań

Z pewnością na obraz wyników badań wpływ ma konstrukcja metodologiczna rozprawy, wiedza i umiejętności Autorki. W rozdziale czwartym rozprawy „Podsumowanie, dyskusja i wnioski” wykonanym na ogół poprawnie na uwagę zasługuje propozycja rozwiązań praktycznych i modułu edukacji zdrowotnej. Na tym tle szczególnie razi charakter błędu w rozdziale czwartym na str.134, w którym – w tytule podrozdziału pisze Autorka „ młodzież zachodniopomorska na tle innych środowisk badawczych”, myląc środowisko badane z zespołem badawczym.

Przedstawiona do recenzji rozprawa zawiera błędy metodologiczne i formalne, na które wskazałem . Mam świadomość, że niektóre z moich uwag mogą być dyskusyjne, ale mimo to praca wymaga korekty .Jestem przekonany, że mimo błędów, Doktorantka wykonała dużą pracę badawczą i analityczną, dlatego wyrażam zgodę na ponowne jej zrecenzowanie po wniesionych poprawkach /oczywiście, jeżeli Wysoka Rada Wydziału Wychowania Fizycznego wyrazi na to zgodę.

Andrzej Dąbrowski